

Балашова Юлія Борисівна,

кандидатка технічних наук, доцентка кафедри автомобільних доріг, геодезії та землеустрою Придніпровської державної академії будівництва та архітектури м. Дніпро, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ІНЖЕНЕРНОЇ ОСВІТИ У ФРАНЦІЇ

У Франції, на відміну від інших країн, відсутня акредитація навчальних закладів і навчальних програм. Усі державні вищі вважаються акредитованими, проте вони повинні володіти правом здійснювати освітню діяльність і видавати дипломи державного зразка. Це право підтверджується щорічно Міністерством освіти у формі публікованих офіційних списків видів підготовки за всіма визнаними спеціальностями з перерахуванням університетів і приватних вишів, у яких міністерство передбачає цей вид підготовки на майбутній навчальний рік. Кожен виш, який претендує на відкриття в себе нового виду програми, має обґрунтувати це право й отримати дозвіл Міністерства освіти під час тривалої процедури [1].

Франція є країною з гуманістичною, прогресивною та соціальною традицією, яка характеризується доступністю освіти, медичного обслуговування, соціального страхування, державних послуг незалежно від соціального, релігійного, національного чи культурного походження людини. Ось чому більшість шкіл, коледжів та університетів є державними та безкоштовними як для жителів країни, так і для іноземних студентів. Студентом оплачуються лише витрати на проживання, харчування та інші особисті витрати. Більшість освітніх закладів державні. Система вищої освіти у Франції поділяється на дві загальні категорії – університети та елітні вищі школи [2].

Університет – це єдиний вищий навчальний заклад, який приймає всіх студентів без попереднього відбору. Слід зазначити, що часто найкращі випускники шкіл не вступають до університетів, вони залишаються в ліцеї в підготовчих класах для того, щоб готуватися до вступу у вищі школи. Але трапляється, що здібні випускники шкіл обирають університет через освітню програму або високий рівень освіти, а за рівнем підготовки ці абітурієнти можуть бути не гіршими за тих, хто вступає до вищої елітної школи.

Вищі школи – це неофіційний, історично сформований тип французьких вищих навчальних закладів. У ці школи набирають студентів винятково за результатами вступних іспитів, яким зазвичай передують дворічні підготовчі курси. Навчання у вищих школах вважається у Франції більш престижним, ніж в університетах.

Навчання у французьких університетах починається у вересні. Як і в Україні, навчальний рік розділено на два семестри. Варіюються і дати канікул залежно від регіону, тому студентам варто орієнтуватися на календар свого університету. Крім літніх канікул, за рік студенти у Франції відпочивають ще чотири рази (перші канікули (один тиждень) – наприкінці листопада, вони

приурочені до Дня всіх святих. Два тижні канікул випадають на період між Різдом і Новим роком. Зимові канікули настають наприкінці лютого. Перед літньою сесією, у середині квітня, є весняні канікули.

Що стосується організації занять в університеті, то в програмі кожної спеціальності є обов'язкові предмети і факультативи. Як і в більшості університетів, заняття у французьких вишах діляться на лекції та практичні заняття. У французькому університеті поняття «група» відсутнє, є курс і спеціальність. Викладач на заняттях застосовує інтерактивні технології. Крім аудиторного спілкування з викладачем, студенти можуть ставити свої запитання електронною поштою або в соціальних мережах.

Франція є одним із лідерів серед неангломовних країн, які приймають іноземних студентів, більша частина яких приїжджає з Марокко, Алжиру, Тунісу, Лівії, а також з країн Азії та Європейського Союзу. Українські студенти також люблять їхати вчитися до Франції, але їх, звісно ж, набагато менше. В українських студентів дуже хороша репутація серед французьких викладачів, вони відомі своєю мотивацією, компетенціями і працьовитістю.

Як і в будь-якій іншій системі вищої освіти, система вищої освіти у Франції має свої проблеми. По-перше, це поділ між елітними вишами та університетами. Такий поділ є результатом постреволюційного періоду [3]. Після революції 1789 року університети було скасовано, а замість них з'явилися «елітні вищі школи», які мали готувати вищі управлінські кадри для держави. І лише в 1896 році в країні було знову засновано університети. Тож у Франції традицію університету як навчальної та наукової установи було загублено протягом майже всього XIX ст.

Тому, якщо брати до уваги випускників, які закінчують школи з науковим ухилом (*baccalauréat scientifique*), то 54 % з тих, які отримали диплом з відзнакою, обирають підготовчі класи до елітних вищих шкіл, лише 6 % з них обирають університет [4]. Той факт, що випускники не вступають до університетів, можна пояснити тим, що після закінчення університету складно знайти роботу на ринку праці. Але багато досліджень показують, що це не так. За результатами опитування, відсоток працевлаштування випускників університету майже той самий, що й відсоток випускників елітних вищих шкіл [5].

Слід зазначити, що студенти у Франції самі опікуються пошуком місць стажування і пропозицією своєї кандидатури. Компанії та дослідницькі лабораторії по-своєму зацікавлені в прийомі студентів на стажування – стажери можуть не лише допомогти співробітникам у роботі над поточними проектами, а й підготувати кваліфіковану зміну інженерів і потенційних співробітників компанії. Для залучення найкращих студентів компанії афішують свої пропозиції тем для практик на Інтернет-сайтах, форумах роботодавців, наукових конференціях та іншими способами. Процес прийому на навчальну практику схожий із процесом прийому на роботу і складається з подання кандидатури студента за допомогою резюме, мотиваційного листа та співбесіди з майбутнім керівником стажування і, у деяких випадках, з представником

відділу кадрів. Оплата практики залежить від компанії, позиції інженерної школи в національному рейтингу та тривалості стажування.

Інженерна освіта високо цінується у Франції. Випускники, особливо дипломованих вищими інженерними школами з найвищим національним рейтингом, приймають на роботу з перспективою швидкого зростання і потенційною можливістю обійняти високу посаду аж до генерального директора підприємства. У такий спосіб приватні та державні французькі компанії понад інші якості цінують здібності кандидата технічних спеціальностей.

Останнім часом у французьких університетах було ухвалено численні реформи, спрямовані на підтримку наукових досліджень (наприклад, закон про дослідницькі програми 2006 року), на вільне управління університетом (закон про права та обов'язки університету 2007 року), на появу 12 університетських центрів передових знань світового рівня (закон «План-Кампюс» 2008 року). Перспективи французької вищої школи визначає Закон про вищу освіту і наукові дослідження (Закон Фіоразо, міністра вищої освіти Франції), ухвалений у травні 2013 року. Його спрямовано на кращу інтеграцію університету в соціоекономічному оточенні. Згідно з цим законом 50 % громадян мають бути випускниками університетів. Він передбачає демократизацію вищої освіти, більшу відкритість у доступі до знань і підтримку студентів під час навчання, незалежно від соціокультурного походження, віку та фінансових можливостей. Приділено особливу увагу освоєнню цифрових технологій. Закон ставить за мету динамічно розвивати зв'язки між університетами, школами та науковими центрами, домогтися більшого міжнародного визнання французьких вишів, системи університетської освіти та наукових досліджень, закріплює можливість викладання дисциплін іноземними мовами [6].

Література

1. Bernard M., Campo-Lefay A-S., Duchesne S., Gavend C., Hernandez A., Hommet I., Judeau S., Perrin C., Piston P., Terrier C. / Les établissements d'enseignement supérieur / Structure et fonctionnement: www.parfaire.fr / Guide pratique – Édition revue et corrigée janvier 2016 URL: <https://rb.gy/a9co8>
2. Ecole Centrale de Lyon – ENISE / URL: <https://www.enise.fr/en>
3. Laurence. Analyse critique et prospective de la loi relative aux Libertés et Responsabilités des Universités. Sauvons l'Université. Caen, 2007. 5 p. URL: <https://rb.gy/23od1>
4. INSEE. Institut National de la Statistique et des Etudes Economiques. Retrieved from. URL: <https://rb.gy/6vf3j>
5. Kesteman N. (2010). Le logement des jeunes: synthèse des études statistiques récentes. CNAF (1). P. 113–120.
6. CGE. La Conférence des Grandes Ecoles. Retrieved from / URL: <https://rb.gy/ov0wt>